

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Conferența din Câmpeni.

Cuvântul de deschidere

rostit de comisariul consistorial d-l Ioan Popovici.

Preaonorate D-le Protopresbiter!

Stimaților D-ni învățători și iubii colegi!

Cu ajutorul lui Dumnezeu ne vedem acum pentru a doua oară întruniți în conferență, pentru a ne sfătui asupra chestiunilor de interes pentru creșterea poporului; ne vedem adunați din nou, pentru ca în frățescă bună înțelegere, să ne dăm seama de experiențele câștigate pe terenul instrucțiunii și educațiunii tinerelor mlađițe ale poporului nostru; și dându-ne seama de ceea-ce până acum am lucrat și de rezultatele activității noastre, ca omeni cuminte și conști de sarcina plină de responsabilitate, ce ne incumbă, să cercăm a îndrepta eventualele greșeli din trecut și să căutăm a afla căi și mijloce tot mai bune, tot mai perfecte, cari mai ușor și mai sigur să ne apropie de sublimul scop, urmărit de școala poporală confesională.

Nu e chemarea noastră să resolvăm aici chestiunile mari pedagogice, rezervate altora mai chemați și mai competenți decât noi, — avem însă datorința să contribuim și din a noastră parte cu cât de puțin la resolvarea acelor mari chestiuni; nu avem noi să creăm principii și teorii nău pedagogice-didactice, căci — slavă Domnului — astfel de principii și teorii sunt deja stabilite de mult. Avem însă stântă datorința să căutăm și să cercetăm întru cât am urmat principiilor stabilite de marii pedagogi și întru cât am pus în practică teoriile formulate de aceia. Dacă în această direcțiune vom purcede cu sinceritate și bunăvoință, aflând erorile ce am făcut în trecut, vom putea afla și căile și mijlocele, prin cari, îndreptând greșelile noastre, vom pași mai sigur, perfecționându-ne noi înșine, perfecționând metoda și prin această apropiind școala și pe elevii nostri de idealul perfecțiunii pe care cu toții îl urmărim.

Cu această ocaziune îmi permit a vă atrage atențiunea prin câteva vorbe asupra unuia dintre principiile cardinale ale instrucțiunii, care se pomenește foarte adeseori, nu cred însă să fie aplicat în adevăratul lui înțeles; un principiu, al cărui nume mai mult e luat în desert și folosit drept firmă pentru anumite proceduri, cari în fond nu au nimic a face cu însuși principiu.

Înțeleg principiu intuitiunii, piatra fundamentală a învățământului elementar.

Scim din Psihologie, că toate cunoștințele despre lumea externă le câștigăm cu ajutorul celor cinci simțiri; că numai având senzațiuni clare, se pot forma în sufletul nostru idei clare despre lucrurile din lumea din afară; că numai după-ace sufletul și-a câștigat un număr mai mare de senzațiuni și idei, poate să se apuce de cernerea, sortarea și aranjarea acelor, formând noțiunile și judecățile, cari vor determina la timpul seu acțiunile sufletului și prin urmare faptele omului.

Precum nu se poate zidi o casă fără a avea materialul necesar, așa nici edificiul culturai spirituale nu se poate zidi fără senzațiuni și idei.

De aceea s'a satorit ca o cerință cardinală a învățământului intuitiunea, căci numai prin intuitiune își pot câștiga copiii idei clare despre lucrurile din lume, și numai având idei clare despre lucruri, vor pute și vorbi despre ele. De aceea se repetesce în toate manualele didactice și metodice, că învățământul are să fie intuitiv, de aceea o

repețim noi între noi, când vorbim despre metod, că purcedem în mod intuitiv; de aceea aflăm pus și în planul de învățământ obiectul „exerciții intuitive” ori „învățământ intuitiv”, ba planul de învățământ cuprins în Normativul nostru scolar specifică și ordinea, în care au să se facă exercițiile intuitive, indicând chiar și materialul de intuit.

Să intrăm acum în seolă și să vedem cum facem intuitiune cu elevii nostri. Dar nu e de lipsă; toți scim cum facem intuiti: vorbim despre lucrurile din seolă, din curtea seolei, din casa părintescă, din comună, și așa mai departe. Când cetim o piesă din carte, facem explicări verbale și reale, pentru ca elevii să pricepă bine lucrul, despre care am cetit. Așa pe rënd intuim lucrurile din natură.

Intuitiunea despre D zeu o facem prin istorisiri religioase-morale și mai ales cu ajutorul istoriei biblice, începând cu crearea lumii, trecând prin testamentul vechiu și nou și prin istoria bisericească. — Intuitiunea despre numeri o facem cu degetele mânilor ori cu bețișoare, unde se pot arăta și frângerile, continuăm apoi cu cifrele scrise și ajungem a face diferitele operațiuni aritmetice. Cam așa se face intuitiunea în secolele noastre și făcându-o astfel, noi ne depărtăm din seolă cu conștiința liniștită, că bine am lucrat și bun lucru am săvârșit!

Privind însă lucrul mai de aproape, va trebui să observăm, că — afară de intuirea lucrurilor din seolă, și a degetelor, ce le avem înaintea ochilor — noi n'am făcut intuitiune, ci am făcut vorbe și earăși vorbe. În loc să mergem și să privim de aproape curtea seolei, casa vecinului și întocmirea ei, strada, etc., noi vorbim despre ele și apoi zicem că am intuit. În loc să mergem și să vedem florile câmpului și arborii pădurii, — noi vorbim despre ele și zicem că am făcut intuitiune; în loc să mergem și să privim cum omenii cioplesc, ară, sémănă, seceră, cosesc, etc., — în loc să privim animalele de casă în grajd, la lucru și la pășune, — noi vorbim ori cetim despre ele în carte și zicem că am intuit; — în loc să privim resăritul și apusul soarelui, lunei și stelelor, să privim plăia, furtuna, fulgerele și să auzim tunetele, să privim isvorirea apei, desvoltarea plantelor, — noi vorbim de crearea lumii, de potop, de păcatul cel dintâi ș. a. m.

Sunt ore toate aceste intuitiuni? — Nici decum. Ele nu sunt altceva decât vorbe și earăși vorbe. Pe când frumoșa natură ne oferă toate frumsețile sale spre a le intuit — noi ne închidem între păreții seolei și facem — vorbe. Pe când fulgerele și tunetele vestesc mânia celui Atot-puternic — noi ne facem cruce și fugim în casă, ne închidem între păreți și — vorbim cu frică și cu cutremur despre mânia lui D-zeu, — adică facem iarăși vorbe.

În loc să ducem pe elevi afară și să-i învățăm a ceti în marea carte a naturii — noi îi ținem legați de băncile seolei și cetim mereu la litere.

În chipul acesta încărcăm sufletul elevilor cu o mulțime de vorbe puțin sau de loc înțelese de ei, vorbe și numiri góle, ale căror idei și noțiuni corespunzătoare le lipsesc elevilor; îi înfundăm cu găoci cărora le lipsește miezul, și cari prin urmare formeză un balast inconsumabil. — Astfel de găoci góle nu pot servi drept elemente de judecată sufletului, căci el nu are reprezentațiuni corespunzătoare acelor, pe ele sufletul nu le poate prelucra, nu-și poate forma judecăți, cari să-l determine la fapte frumoșe, nobile și morale.

Póte că și acesta va fi una din cauzele, cari au contribuit la puțină, ba minimală însuflețire a poporului pentru seolă; póte și

acastă împrejurare să fie contribuit la „stri-carea moravurilor”, de care se aud plângeri tot mai dese. — Póte să fie, nu afirm cu hotărîre. Datorința avem însă noi învățătorii și toți cei chemați a promova cultura poporului, să ne dăm bine seama de aceste lucruri și dacă aflăm că și în noi zace vina pentru vr'un rău, să căutăm a-l delătura cu o oră mai curând, ca nu cumva îngrămădind greșeli peste greșeli să lucrăm chiar în contra datorinței impuse nouă de chemarea cu care suntem chemați. De aceea vă invit să încercați a face adevărată intuitiune cu elevii în fața naturii și a lucrurilor de mâni omenesti și numai după-ace sufletul elevului are reprezentațiuni necesare, să facem vorbe, căci atunci vor avea înțeles, vor avea viață și róde bogate vor aduce la timpul seu.

Consiliu ministerial sub preșidența M. S. Regelui. Se anunță, că în zilele acestea se va ține sub preșidența M. S. Monarhului în Budapesta un consiliu ministerial comun, în care se va fixa ziua deschiderii delegațiunilor și mesagiul de tron, ce-l va rosti Maiestatea Sa la primirea festivă a delegațiunilor.

Conferența dela Reghin.

(Înceiere).

Ședința III.

S'a ținut Sâmbătă înainte de amieză. La ordinea zilei s'a pus declamarea poeziei „*Toporul și pădurea*” prin învățătorul Mihail Todea, arătând, cum trebuie se se facă însași declamarea pieselor alese precum și purcederea sa la instruirea elevilor în declamare. Terminând declamatorul s'au făcut din diferite părți unele observări, cari au fost completate prin espunerile meritorice ale d-lui comisariu Dr. Cristea.

Declamarea.

Scopul. Declamarea este predarea, reproducerea, recitarea pe din afară a unor bucăți de model, fie în poezie, fie în prosă.

Este mijlocul cel mai bun a face pe elevi conscii despre frumsețile acelor piese, cari se declamează. Declamarea stă deci în serviciul educațiunii estetice. Dar precum în viață trebuie se ne îngrijim întâiu de cele neapărat de lipsă, apoi de cele estetice, așa și în învățământ. De aceea în declamare sunt a se instrua elevii din cursurile mai superioare ale seolei elementare.

Chemarea de-a contribui în mod esențial la educațiunea estetică a elevilor o póte îndeplini declamațiunea, numai dacă se face și aplică în mod corect.

Acăsta firesce nu se întâmplă totdeauna, ba chiar numai foarte rar. De cele mai multeori însă esperiăm, că elevii torăe produsele literare memorisate fără nici un sentiment, ca și când ar fi vorba numai despre înșirarea mecanică și fidelă a cuvintelor și ideilor din un product literar.

Acăsta nu e declamare, ci precum se exprimă Eberhardt („Poesia în seolă poporală” Partea I, pag. 7) e o recitare, care „*omórá spiritul și gustul*”.

Declamarea este una din modalitățile de predare, de reproducere. Asemenea modalități sunt: 1. Cetirea, 2. Recitarea, 3. Declamarea, 4. Predarea dramatică, 5. Predarea liberă, 6. Improvisarea.*)

*) La cele dintâiu 4 reproducem idei străine, la cele 2 din urmă proprii. La cetire ochii și mâna sunt legate de carte, deci ținuta corpului e restrinsă. La recitare e corpul — ce-i drept — liber, dar aici încă nu se astéptă, ca personalitatea recitatorului se iasă la iveală, mărind efectul predării. Recitarea se

Ca se succedă declamarea trebuie să premergă deci o cetire și recitare corectă.

Dar chiar și cetirea e de multeori sub totă critica. Și Eberhardt constată, că „prea adeseori se face cetirea într'un ton nesuferibil, care vatămă și urechia cea mai ordinară. Acest ton se lățește apoi în mod epidemic și trece și la recitare; ba chiar și în vorbirea liberă a copiilor.” Declamarea, ce rezultă din o asemenea pregătire, firește nu nobilizează gustul de vorbire și nu descopere frumsețile productului literar. Acăsta declamare rea, torăitóre provine și din prea multa învățare de rost, care împedecă pe elevi să recunoscă frumosul. Tóte ostenele se pun adeseori pe îndoparea cu material mult, care în orașe se începe încă de prin grădinile frubeliane, unde silabă de silabă se memorizează versuri întregi.

Astfel nu-i mirare, dacă bărbați de seolă ca Wackernagel nu sunt pretini ai declamațiunii.

El respinge vederile lui Herder, care cere, ca elevii să știe de rost barem o parte din juvaerele literaturii naționale. Asta însă însemnéază a pușca preste țintă, ori a arunca deodată cu baia și copilul.

Vorba e, că răul trebuie delăturat.

Cu băgare de samă trebuie să fim deja la cetire, aplicând pentru stérpirea răului mijloce energice, începând cu cele mai mici partii ale pieselor. Eată cum ne recomandă Eberhardt se purcedem:

„Să se începă dela zicerea cea mai mică, pe care să o cetescă o dată învățătorul și apoi să-o repeteze elevii până se va rosti și *intona* corect; făcând exerciții cu fiecare în special, apoi câte o bancă întregă în cor. etc., necruțând nici o recădere în greșala veche. Reproducerea în cor să se facă cu vocea de jumătate, fiecare cuvânt deplin rostit și după tact, ca să se dedee la pause. O asemenea deprindere nu numai învătă o accentuare corectă, ci scóte și frumsețele poeziei la ivélă mai mult ca recitarea unui singuratic.

Mai ales se avem grijă la *intonare* scoțând la început chiar și mai tare ca după trebuință cuvântul de accentuat, căci numai așa se vor deda copiii cu aceea, că în fiecare zicere este un cuvânt, care trebuie scos la ivélă, accentuat, mai mult ca altele.

Vor observa, că în un vers ori zicere sunt de accentuat mai multe cuvinte și care în ce măsură, unde e accentul principal și unde cel secundar.

Spre a deda copiii la o *intonare* corectă e bine să se iee la început exemple din vorbirea de tóte zilele, făcând asemenea cu cele din seolă.

Cu cât va fi mai corectă accentuarea, *intonarea* la cetit, cu atât se va putea învătă și o declamare mai corectă și mai bună. Pe lângă acăsta e prima condițiune pentru o reușită declamare, că elevii se fi priceput poezia; dar să mai recere, ca cuprinsul și materia să fi produs în sufletul elevului impresiunea dorită, și să fi stérnit în el mișcarea cuvenită.

Drept aceea înainte de învățarea de rost, piesa trebuie amenunțit cernută și explicată din tóte punctele de vedere.

face de regulă la locul din bancă. Când se face dela un loc anumit, ceva mai ridicat, înaintea clasei întregi sau a unei adunări întregi, intrând în acțiune și personalitatea recitatorului, atunci recitarea devine declamațiune. Acțiunea individuală are aici un rol cuvenit. Predarea teatrală, dramatică se deosebesce de declamare prin aceea, că declamatorul nu se identifică cu cuprinsul celor predate, cași actorul, carele simte aceleași sentimente, afecte și acțiuni. — Declamatorul stă deci preste materia predată. El nu se mișcă dela locul său și nu intră în acțiunea celor predate; ia un ton mijlociu, liniștit, care nici când nu-i ertat să mergă prea departe, în cât se devie patetic.

O cerință de sine înțelesă este și predarea din *partea învățătorului*, care trebuie să facă toate înainte.

Unii pedagogi fac pendentă declamarea în școală dela individualitatea învățătorului, dacă el prin exemplu propriu e în stare să-i exercieze pe elevi în mod corăspunzător sau nu.

Lothholz cere, că dacă învățătorul nu e capabil de acesta, mai bine e să abțină dela declamare, mai ales, că un patos fals, o expunere exagerată, o aplicare întorsă a gestului, produce o impresiune ridiculă.

La tot cazul exagerațiunile, patosul fals, afectarea sentimentelor sunt a se evita. Dacă se face acesta, atunci declamațiunea devine un important mijloc de cultivare și se poate recomanda.

Ea cuprinde în sine momentele cetitului și ale recitațiunii, dând declamatorului mai multă libertate personală; prin ea se deșteaptă simțul pentru frumos și gustul de a ști a preția produsele estetice ale limbii; și pe lângă acesta introduce în școală o anumită notă și dispoziție veselă și plăcută.

„Pedagogul Waitz susține că cultivarea declamațiunii dă o anumită vioiciune și elasticitate stărilor sufletești ale declamatorului, cu cari însoțește cuprinsul piesei și cu cari intră în o anumită intimitate; îl face să știe deosebii feliuritele stări sufletești, și a reproduce cu ajutorul marelui elasticității a vocii omenesii și cele mai fine nuanțări. Declamatorul începe a deveni conștient despre propria-i stare sufletească și învață a-i ști da expresiune.“

O declamare și pe jumătate succedă e grea, dar acesta n'are să ne descurajeze. Dacă fi premerge o deprindere în cetire și recitare, în explicarea și înțelegerea cuprinsului se poate ajunge la un rezultat multumitor, mai ales dacă se aleg potrivit și piesele de declamat.

Cu cât se cove mai mult spiritul elevului, spre a cuprinde înțelesul pieselor prosaice ori poetice alese, cu atât mai mult va pute sub o conducere sistematică și prin o ascultare și privire de modele bune să îndeplinească cerințele nu numai logice ci și oratorice estetice ale unei declamațiuni perfecte, mai ales când și condițiunile fizice, vocea, peptul, sonoritatea vocii îl vor ajuta.

Declamarea în public întărește prezența de spirit în elev și mărește încrederea în sine și'n puterile sale.

Exercițiile de declamare aparțin studiului limbii materne. Dar pe lângă foloșele pur limbistice ce se pot trage din declamare, trebuie să se pue un pond deosebit pe cuprinsul pieselor, pe învățăturile ce se pot scote din ele, cari învățători să se imprime în sufletul elevilor, contribuind la oțelirea sentimentelor lor, fie religioase, patriotice ori naționale etc.

*

Cele expuse în teorie au fost apoi aplicate față de piesa declamată și față de poezia „*Gintea latină*“ și alte exemple aduse spre a completa lămuririlor date.

Punctul al 3-lea, prelegerea practică, s'a omis din program nefiind învățătorul *Zah. Frandez* prezent. Conferența i-a luat în nume de rău, că nici barem nu și-a scuzat absența conform cerinței dispozițiunilor consistoriale.

Înainte de terminare, directorul paroch *Ioan Duma* arată, că fosta „Reuniune a învățătorilor din cercul Reghinului“ are o bibliotecă frumoasă păstrată în cancelaria oficiului protopresbiter al tractului Reghin precum și un mic capital, depus la banca „*Mureșana*“ și în legătură cu acesta propune: „Considerând, că Reuniunea învățătorilor nu se mai poate întruni și nici că e lipsă de acesta, fiind membrii Reuniunii și membri ai prezentei conferențe învățătoresci, așa conferența acum prefăcută în Reuniune să se pronunțe și asupra bibliotecii, banilor și preste tot asupra viitorului reuniunii“.

În urma discuțiunii pornite asupra acestei chestiuni și a deslușirilor date din partea comisariului consistorial, se acceptă vederile exprimate de părintele *Ioan Duma* și la propunerea membrului *Vasile Duma* se aduce următorul conclud:

„Fiind prin activitatea conferențelor învățătoresci, reintroduse în anul 1893 pe baza dispozițiilor statutului organic, acoperită lipsa unei reuniuni învățătoresci, reuniunea învățătorilor din cercul Reghinului prin acesta se sisteză, până când venerabilul Consis-

toriu va afla cu cale, oportun și de lipsă înființarea de asemenea reuniuni. Biblioteca, considerând adevărul, că a fost înființată și augmentată exclusiv de învățătorii protopopiatului Reghinului, se declară de *bibliotecă tractuală*, având și pe viitor a se adăposti în localele oficiului ppresbiteral.

Banii se trimit Veneratului Consistoriu, spre a forma împreună cu eventualele sume incuse din alte părți un fond pentru trebuințele literare ale conferențelor învățătoresci. Pentru aducerea în deplinire a acestui decisi și în special pentru regularea bibliotecii și readunarea opurilor date pe la diferiți cărturari din tract și încă nerestituite se designă o comisiune din frații *Ioan* și *Vasile Duma* și *Mihail Todea*, cari vor avea să facă raport la întrunirea proximă despre cele îndeplinite, căutând a aduce acest decisi cât pentru bibliotecă și la cunoștința sinodului protopresbiteral și a atrage atențiunea și a membrilor conferenței preoțesci, care se va întruni în curând, asupra valoroselor opuri din bibliotecă, cari după regulare se vor pune la dispoziția tuturor“.

În sensul dispozițiilor paragrafului 10 din „Instrucțiune“ se alege o comisiune din învățătorii: *George Cazan*, *Ioan Borșan*, *Victor Laurențiu* și directorul *Gregoriu Nicoră*, cari cu atențiune se urmăresc starea învățământului din cerc, însemnânduși toate momentele favorabile ori nefavorabile, ce le observă în mersul cauzei noastre școlare din cerc, având apoi la întrunirea proximă a face raport despre cele experiate și propuneri cu privire la cele ce ar fi a se desbata în conferențe pentru delăturarea relilor observate.

Cu aceste, după o scurtă vorbire din partea comisariului la adresa învățătorilor și după răspunsul parochului *Vasile Duma* la adresa comisariului, conferența se încheie.

Conferența din Făgăraș.

(Urmare.)

— Ședința II la 14/26 Octombrie 1899 —

II. Urmăză tema din limba română predată elevilor ca lecțiune practică luând ca elevi învățătorii prezenții.

Zacharie Muntean prezintă o temă practică, încât arată elevilor pronumele personal, persona primă, persoana a doua, a treia în numărul singular (Eu, tu, el.)

Ținta: copiilor! vesplic azi despre altă parte a vorbirii, despre pronumele personal. Continuă cu tractarea temei după treptele formale.

Asupra prelegerii se deschide discuțiune publică.

1. *Ioan Capătă* e de părerea că prelegerea a fost bună și era și mai bună dacă se preda elevilor.

Învățătorii sau nu sau putut, sau n'au voit a se transpune în pozițiunea elevilor de școală.

Arată defectele învățătorului prelegător în accente, în pronunțări și în ortografie, lucruri cari în școală nu sunt permise.

2. *Chirion Adămoiu* află greșala în aceia, că învățătorul a întrebat în totă prelegerea numai 2 sau 3 elevi, în chipul acesta se slăbește disciplina școlară, elevii se distrag, — trebuie să întrebe pe mai mulți. —

3. *Nicolau Aron* accentuează alt defect al învățătorului, că-așa zicând bagă în gură elevului răspunsul, pronunțând el vorba jumătate.

De multeori elevul a răspuns cu un cuvânt necorect, cu provincialism (copenhil-copil) și învățătorul în loc de a corecta pe elev, a repetat și el în jargon de provincie, copenhil.

Nicolae e persoana primă, *Georgiu* a doua, acesta nu e corect: *Nicolae* e numele persoanei.

4. *Mateiu Mateiu* arată, că prelegerea nu s'a făcut după treptele formale. A lipsit cu totul asocierea.

5. *Ioan Berghea* arată, că întrebările n'au fost puse bine, ele erau adresate numai unui elev. Întrebările trebuie să fie generale și puse astfel ca fie-care elev să aștepte ca să fie întrebat.

6. *Ioan Hașu* arată că învățătorul a fost prea darnic în laude după fiecare răspuns al elevului se repeta bine, bine.

Elevii nu răspundeau în propozițiuni întregi, ci numai în cuvinte singurate fără a fi îndreptați de învățător.

7. *Filaret Dăișorean* arată, că s'a trecut prea ușor preste lucruri. Nu s'a arătat în reasumat, care e persoana I, care a II, care a III. și pentru ce? La persoane s'au luat numai de genul bărbătesc și nu și de cel femeiesc, și consecuent nu s'a arătat că în persoana a III-a pronumele personal este el-ea.

8. *Ioan Paicu* arată, că tema nu e lucrată după treptele formale, căci din acestea s'a ocupat numai cu prima și cu a cincea. S'a ocupat numai cu persoane și n'a reflectat și la alte ființe. Calul fuge, el fuge. În cazul concret după această prelegere, „el“ nu mai este pronume personal.

9. *Galacteon Stelea* încă află că întrebările au fost prea speciale, adresate tot numai unei persoane, și n'au fost generale, ca să țină în atențiune întrăgă clasa.

Președintele reasumază atât prelegerea, cât și observările în decursul discuțiunii, și enunță ca conclud:

— Prelegerea în general a fost bine lucrată, observările au fost la loc, și ele au dat dovadă despre viul interes, cu care prelegerea a fost ascultată și comentată.

III. Președintele dă cetire telegramei dela I. P. S. Sa Domnul Archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, prin care trimite binecuvântarea asupra conferenței și asupra lucrărilor ei.

— Să ia cu plăcere act de telegramă. Fiind timpul înaintat și anunțându-se ședința proximă pe mâine la orele 8 dimineața, ședința se încheie la orele 7 seara

Ședința III.

la 15/27 Octombrie 1899.

President: *Mateiu Voileanu*, asesor consistorial. Notar: *Traian Păcală*, învățător.

Ședința se deschide la orele 8 dimineața. La ședința aceasta a ospitat inspectorele regesc de școle comitatens *Veniamin Varró* și parochul din Riușor *Vincentiu Grama*.

I. Președintele comunică că s'au mai prezentat încă la conferința învățătorii: *Natanail Pulca* din Stena, *Georgiu Mircea* din Lovnic, *Sebastian Stan* din Sâmbăta de jos și *Ioan Băicoiu* din Perșani.

— Spre scire.

II. Se pune la ordinea zilei prelegerea practică despre piesa: „A palatâbla“, din *Abecedarul* de *Mateiu Voileanu* și *Petru Bod*, lucrată după treptele formale și se predă practic în conferință, lucrată de *Mateiu Mateiu*.

În discuțiunea publică asupra acestei prelegeri:

1. *Ioan Ciungara* e de părerea, că analiza gramaticală n'ar fi avut loc.

2. *Ilariu Comșa* susține, că analiza gramaticală aici are loc. Traducerea piesei n'a fost întocmai corectă în unele locuri. Tema s'a lucrat foarte bine.

3. *Lazar Sbrănciu* află că tema a fost lucrată foarte bine, și ea ne dă o iconă fidelă despre modul cum învățătorul propune limba maghiară; că acest material e tractat în o oră, nu în mai multe, aceea nu importă — de interes e că învățătorul se exprimă fluent. —

Exceptionează o greșală gramaticală, care însă a putut fi și un lapsus linguae.

4. *Ioan Savu*, află că învățătorul vorbește ungurește un limbăgiu fluent; nu stău excepțiunile în cele ale gramaticii, a fost la loc analiza gramaticală.

5. *Visarion Bica*, nu scie pentru care despărțământ a fost făcută această lecțiune, — analiza gramaticală n'a fost la loc.

6. *Filaret Dăișorean*, află că răspunsurile învățătorilor-elevi au fost foarte bune, — nu scie dacă tot așa ar fi răspuns și elevii școlari.

Regulile trebuiau date mai întâi în limba română, și numai apoi în cea maghiară. —

Președintele reasumă observările asupra temei, înprăscie unele băneli în ce privește pronumele reflexiv „*meiyik*“, și enunță ca conclud:

— Tema a fost foarte bine lucrată, ea se acude la protocol sub litera C. Prelectorului i-se exprimă mulțumită.

III. Se pune la ordinea zilei tema „Despre comună“, predată ca lecțiune practică de *Ioan Hașu*.

Învățătorul *Ioan Hașu* a vorbit despre strade, despre edificii publice, despre edificii private, despre hotarul comunei, despre pă-

raie, despre dealuri și despre mineralele din hotarul comunei.

Asupra prelegerii se deschide discuțiune publică:

I. *Traian Păcală*, arată, că tema n'a fost lucrată sistematic, s'a luat o idee de aici, alta din alt loc, fără de nici o legătură și acesta poate provine de acolo, că prelegătorul nu și-a prezentat prelegerea în scris.

2. *Ilariu Comșa* arată că prelegerea nu s'a lucrat după treptele formale, a fost numai scormonire de idei.

Nu s'a dat nici o definițiune despre comuna bisericăscă și comuna politică, nu s'a dat definițiune bună noțiunii: casă publică, n'a făcut deosebire între pomi și arbori, a vorbit de isvóre mineralice și de minerale, cari nu pot avea loc în o prelegere despre comună.

Prelegerea a cuprins materialul unui an întreg.

3. *Ioan Paicu* arată că prelegerea nu e făcută după treptele formale. După țință era să fie vorba numai despre comună, ca temă geografică.

Tema nu e lucrată bine, din ea învățăm numai cum domnul învățător în faptă propune Geografia.

4. *Chirion Adămoiu* nu e mulțumit de încrearea temei, ea a fost numai o scormonire de idei, apoi s'a trecut la lucruri străine de temă.

Nu s'a făcut corect împărțirea între comuna politică și bisericăscă.

5. *Galacteon Stelea* arată că tema nu e bine lucrată. Nu s'a luat o anumită comună politică, nu s'a dat definițiune nici cel puțin stradei, a vorbit despre minerale, cari n'au loc aici.

Asemenea observări fac: *Ioan Maican* și *Nicolae Russu*, cel din urmă și-a exprimat dorința, ca pe viitor prelegătorii să spună, că pentru care an școlar e făcută tema.

— Se constată, că tema nu e lucrată după treptele formale, nu s'a observat nici un sistem, nici o legătură în lucrare. Ea a dat dovezi despre modul cum învățătorul ca om mai vechiu propune geografia. Altcum e de laudat zelul, că acest învățător a ținut această prelegere. (Va urma.)

Din diecesa Caransebeș

(*Reuniuni preoțesci.*) În zilele noastre parola pare a fi pretutindenea în lumea cu pretenții de civilizație, constituirea în fel și fel de societăți și reuniuni.

Greutățile vieții de o parte și tendența spre progres pe toate terenele de altă parte, avisază pe oameni la unirea puterilor și la muncă comună.

De aceea rar trece zi, ca să nu cetim că, în cutare loc s'a înființat cutare reuniune, ori cutare societate.

Chiar și în viața poporului nostru, de un timp încôce, încă se înființază tot mai multe reuniuni și societăți.

Și trebuie să ne bucurăm de acesta, pentru-că e semn, că și poporul nostru a ajuns în calea progresului și a civilizațiunei moderne. Ici dăm de societăți de lectură, dincolo de reuniuni de cântări; ici de reuniuni de ale învățătorilor, dincolo de reuniuni agricole; ici de societăți pe acții, dincolo de reuniuni de pompieri și așa mai departe.

Numai preoțimea, biata preoțime, care de sute de ani a fost și este încă sufletul vieții noastre naționale și culturale, numai ea n'a ajuns încă ca să se potă constitui într-o reuniune ore-care. Batăr nu s'ar pute zice, că ideea de a se înființa reuniuni preoțești nu s'ar fi ventilat nici-când în publicitate. Din contră, în diecesa noastră a Caransebeșului, de mulțor acum s'a luat chiar și un conclud în această privință, din partea sinodului eparchial.

Ba mai mult, ne aducem aminte că, actualul protopresbiter al Caransebeșului, d-l *Andrei Ghidiu*, a făcut în anii trecuți unele demersuri în tractul său, pentru ca preoțimea să se constituie în reuniune preoțescă. Cu toate acestea până astăzi suntem fără reuniune preoțescă.

Cetind în Nrul 106 al „Telegrafului român“ circulariul, prin care Inalt Preasf. Sa

Păr. Metropolit Metianu, pune la cale înființarea conferențelor preoțești în arhidieceasă, ne-am bucurat mult că ideea începe a lua ființă cel puțin în o parte a metropoliei noastre, și această împrejurare îmbucurătoare ne îndemnă să întrebăm pe P. O. D. protopop Ghidiu că, în ce stadiu a ajuns înființarea reuniunii preoțești în tractul său și că, are de gând să mai facă ceva în această direcțiune, ori nu?

Sperăm și așteptăm lămurire în timpul cel mai scurt dela P. O. D. Sa, ca dela unul care orecând s'a interesat cu dea-dinsul de această afacere.

Un aderent al re uniunilor preoțești.

Revistă internă

Crisa regulării valutei.

O impresiune penibilă a produs atât în Austria cât și în Ungaria conculsul din 9 Oct. n. al comisiei centrale a datorilor de stat austriace, prin care refuză extradaerea sumei de 59 mil. florini aur băncii austro-ungare pentru regularea valutei.

Acastă sumă este restul împrumutului contras în 1892 în scopul regulării valutei, ear cererea guvernului se bazează pe dispozițiunea imperială din 21 Septembrie 1899.

Comisiunea de revisiune își motivează purcederea sa cu aceea, că ordinațiunea amintită, fiind adusă pe baza § 14, este nevalabilă.

Se speră însă că restituind guvernul acest conculs comisiei spre reasumare, se va satisface cererei guvernului. Nesatisfăcând comisunea, cea mai nemijlocită urmare ar fi amânarea regulării definitive a valutei, iar urmările de a strâse pentru toate arangiaamentele făcute cu Ungaria și cu banca națională, nu se pot încă prevedea.

Cele 59 mil. florini, aveau să formeze o parte din cuota Austriei de 70% pentru scoterea din circulațiune a datoriei flotante a statului în note de 5 și 50 fl. La finea lunii Septembrie 1899 erau în circulațiune note de stat în sumă rotundă de 125 milioane florini, din cari 112 milioane privesc pe ambele state, ear 13 milioane pe Austria singură.

Dispozițiunea citată hotărăsește, ca cuantitatea notelor de stat de 5 fl. și 50 fl., cari vor fi în circulațiune în ziua când se va fi încheiat învoiala, formeză suma, ce are să o încasseze statul, îndată ce se vor fi executat notele cele nouă de bancă de 10 corone și monetele de argint de 5 corone.

Din cele 112 milioane florini cad pe Austria 70% adică 78.4 milioane și 30% sau 33.6 milioane pe Ungaria. Pentru acoperirea celor 78.4 milioane florini sunt a se folosi cele 59.1 milioane din 1892, ear restul de 19.3 milioane să se dea din prisosul casselor de stat.

După depunerea celor 112 milioane florini în aur, banca are să începă emiterea a 80 milioane florini în note a 10 corone și în schimbul restului de 32 milioane florini să dea florini de argint pentru batere din nou în piese a 5 corone de aceeaș sumă.

În cel mult 2 ani vor fi cu chipul acesta scose din circulațiune toate notele de stat și vor mai rămâne bani de hârtie numai în note de bancă.

Ca moment mai nou în chestia această se anunță, că ministrul ungar de finanțe a retras dispozițiunea pentru depunerea de 9.6 milioane în aur la banca austro-ungară, dispozițiune luată pentru a primi în locul acelei sume argint. Acesta e deocamdată răspunsul guvernului ungar.

Chestia cuotei.

Pertractările între comisunea ungară și austriacă, întrunite în Viena în cauza cuotei, decurg de câte-va zile, și precum spune N. W. Tagblatt, vor ajunge la o apropiere ore-care. Comisia ungară a făcut începutul cu propunerea pentru urcarea cuotei ungare la 33%, dar austriacii pretind o urcare la 35.2. Sigur e urcarea cuotei ungare, și întrebarea e numai de forma, în care se va face.

DIN BUCOVINA

Cetim în „Patria“ :

Ziarul „Die Information“ înregistră în lista guvernurilor, cari vor fi încurând permutați, și pe *presidentul țării bar. Bourguignon*.

După informațiile ultime, Bourguignon va fi înlocuit prin cons. aulic bar. Pillersdorf din Brünn.

Revistă externă

Prințul Bulgariei despre criza financiară.

„Oficialul“ bulgar publică un decret princiar, exprimând guvernului satisfacția lui pentru măsurile, ce ia ca să scape țara de criza financiară și anunță că pentru anul viitor renunță la jumătate din lista sa civilă. Precum anunță „Agenția telegrafică bulgară“, renunțarea principelui a provocat mare bucurie în popor, și adencă recunoștință față de principele.

O voce francesă despre războiul anglo-african.

Publicistul frances Paul Leroy-Beaulieu publică un articol mai lung în „Journal des Débats“, în care spune, că Anglia numai prin un resbel de exterminare de mai mulți ani ar pute subjugă pe Buri. Abstragând dela aceea, că la finea secolului al 19-lea chiar și mulți Englezi ar trebui să condamne un resboiu de exterminare al unui mic popor de rasa albă, întrébă că ore ar fi lucru cumințe din partea Angliei să-și pună totă puterea în scopul acesta, când interesele cele mai înalte are să le observe. Deci Englezii mai bine ar face ca, după câte-va succese ale lor, să încheie pace pe baza menținerii independenței statului liber Oranje și a republicii Transvaal. În schimb să scotă districtul Johannesburg de sub influința guvernului din Transvaal și să-i dea autonomie administrativă. Acest district ar avea deja administrație financiară proprie și ar fi numai să dea un tribut anual guvernului din Transvaal. Acastă deslegare a cauzei ar primi-o atât Francesii, cât și Germanii.

NOUTĂȚI

Deputat congresual pentru cercul electoral preoțesc al Devei a fost ales P. O. D. Ioan Papiu, protopopul Sibiului.

Din tractul Treiscaunelor. Sinodul protopresbiterial al tractului Treiscaunelor, întrunit în ședință Mercuri în 27 Oct. v. a. c., considerând situația și estinderea topografică a protopresbiteratului, — a decis în principiu susținerea și mai departe a aceluia, însă cu alt sediu protopresbiterial, nu în Sep și-St. Georgiu.

Noul dirigent al filialei „Albina“ din Brașov. Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina“ din loc în ședința sa ținută Sâmbăta trecută, a ales în locul regretatului Valerie Bologa, de dirigent al filialei „Albina“ din Brașov, pe d-l N. Petrescu.

Apropiere între biserica ortodoxă și cea anglicană. Ziarul „Novosti“ din Petersburg comunică o știre interesantă. Cu ocazia vizitei Arhiepiscopului anglican din Salisbury, făcută patriarhului din Constantinopol, i-ar fi bătut adică la ochi aceluia, că biserica greco-orientală și cea anglicană au multe note comune, în ceea-ce privește ritul, obiceiurile, etc., și ar fi adus vorba chiar despre unirea acestor două biserici. Din acesta firește nu s'a ales nimic până acum, dar nu de mult primatatele Angliei, Arhiepiscopul din Canterbury a adresat patriarhului din Constantinopol, o pastorală în care îl roagă, ca pentru menținerea și cultivarea relațiilor de prietenie între cele două biserici, să întrețină de acum înainte corespondență reciprocă în cât privește evenimentele mai însemnate bisericesti și

la sărbătorea Corturilor să se felicite reciproc. Felicitările ar fi împărțite în Anglia prin preoții gr. ort., ear în Constantinopol prin pastorii anglicani. Acastă pastorală ar fi făcut o impresie atât de puternică asupra patriarhului și preoției sale, încât s'a constituit imediat o comisie, care să studieze chestia...

Statua lui Al. Lahovari. Marele artist francez Mercié, a început să tórne în bronz statua acum isprăvită a lui Alexandru Lahovari, odinioară distinsul bărbat politic al României.

Independența Polonilor. Poporul polon, mult obidat și atât de șicanat din partea asupritorilor sei, par'că n'a părăsit încă nădejdea într'un viitor mai fericit, când dör răsări-va earăși și pentru el mândrul sôre al libertății și independenței... și nu încetază a chipzui și ispitii căile îndreptătore spre acest viitor. Eată, spre pildă ce întrebări departe bătătoare adresează Europei revista „Krytyka“ din Cracovia, întrebări trimise politicianilor și literaților mai de frunte ai tuturor națiunilor:

„E de ceva interes cultura polonă pentru Europa-apusenă, sau nu? În mijlocul tendențelor de rusificare și germanizare actuale posibile e o desvoltare normală a poporului polonez? Ar avea ore independența Poloniei vre-un efect binefăcător asupra progresului Europei-apusene? În drept e Polonia a-și pretinde independența, și prin ce modalități ar putea face această?“

Deschiderea școlii pentru gazetărie în Paris. D'aunăzi s'a deschis în Paris nou înființata școlă de gazetărie, instituție unică în felul ei până acum, ținând prima prelegere d-l Tarde, renumitul criminalist și prof. univ. A participat un auditoriu mare compus mai ales din femei și ômeni bătrâni; tineri mai puțin. Oamenii au venit mai mult din curiositate și distracție, decât pentru studiu. Prima prelegere înse n'a prea succes. Teoriile lui Tarde au lăsat cam rece publicul. Se speră însă, că va isbui mai bine a doua conferență, când vor prelege d-nii Fouquier și Cornely, doi gazetari dintre cei mai erudiți și spirituali ai Parisului. — În această școlă sunt înscriși până acum vr'o 100 de înși.

Necrolog. În săptămâna trecută a repausat în spitalul civil de aici de curând chironitul preot Petru Lanca din Păucea, tractul Târnavei. În urma unei întâmplări nenorocose a căutat însășișoșare în spital, unde operațiunea făcută nu i-a putut ajuta. Casul a pricinuit cu atât mai multă tristețe, cu cât soția lui, aflându-se pe patul de nascere, nici n'a putut lua parte la înmormântare și a se îngrijii de cele necesare.

Astfel, înțelegând despre această I. P. S. nostru arhiepiscop, a făcut imediat pași de lipsă, ca să i se facă o înmormântare cuvenită, votându-se din mijlocele consistoriului o sumă corespunzătoare pentru acoperirea speșelor. — În mormântarea s'a făcut Sâmbăta în cimiterul dela biserica patronată.

Cădere de stele. Precum anunță astronomii, nôptea de 14 spre 15 și cea de 15 spre 16 Novembre n. va fi cea mai bogată în ce privește căderea de stele în anul curent. Fenomenul începe a se ivi pela mijlocul nopții și ne va oferi un obiect delicios de observație, numai dacă ceriul va fi senin.

O capiște de cartofori, a fost descoperită, zilele trecute, într'un orașel lângă Berlin. Au fost deșinuți 52 de ômeni, în frunte cu menajatorul lor, un buckmecker, cu numele Tell, — toți victime a jocului de cărți celui mai hazard. Despre unul dintre ei s'a adevărit, că până acum deja a fost pedepsit de 12 ori pentru jocuri false.

Zăpadă. Suntem în prējma iernei, și așa nu ne surprind scirile ce vin din unele ținuturi, vestind frig și zăpadă. — În Borgo-Bistrița de pildă, a nins în zilele trecute, bi-nișor. Munții Bărgăului sunt coperiți cu o pătură grosă de zăpadă. Piscurile Munților nostri din graniță, spre România, încă au îmbrăcat deja haină colilie.

Amiralul Dewey, celebrul învingător al Spaniolilor, se însoră! Viitôrea sa soție este o văduvă (amiralul este însuși văduv), fica generalului Hazen, o prietină a sa din copilărie și una din femeile cele mai cu vază ale societății din New-York. Ce năpaste pentru legionul celorlalte Yankeé, aspirante la această fericire!...

Statistica trecerilor preste graniță. Statistica comunicației Ungariei cu Statele balcanice, pe luna Septembrie a. c., aduce între altele și următoarele date: În luna Septembrie au trecut granița din Ungaria spre România și Sârbia 34,311 de înși, ear vice-versa numai 33,625. Dintre cei ce s'au depărtat din Ungaria, mai mulți și-au luat drumul spre România, prin Predeal; apoi prin Zimony și Orșova tot cătră România, Serbia și Bulgaria. Preste tot în această lună ministrul de interne ung. a eliberat circa 5512 pașapôrte. Cele mai multe au fost cerute din comitatul Zemplén, pentru America (vr'o 2023), apoi din comitatele Brașov Târnava-mare, Szepes, etc. Pentru România au fost extradate vr'o 1848 de pașapôrte. Celelalte se împart pentru alte țeri. E curios, că în Croația și Slavonia au fost eliberate relativ cele mai multe pașapôrte (3376), și anume pentru trecere în Bosnia, Herțegovina și alte state balcanice.

Chetă pentru Buri. „Ligue des femmes pour le desarmement international“ din Paris, care stă sub patronatul principesei Wiesznievszka, precum și redacția ziarului „Dagblad“ din Haaga, au adresat decurând un apel cătră publicul mare, rugându-l să contribuie cu obolul seu la ameliorarea sôrtii văduvelor și orfanilor bieților Buri, căzuți în lupta lor pentru independență.

Môrtea hîrbarului. În Pesta a murit nu demult, între chinuri teribile, un voluntar de honvezi, căzând jertfă grozavei sale potte de mâncare. A mâncat omul: 22 prăjituri, 1/2 kg. slănină, mai multe plăcinte cu brânză, pe urmă a beut un litru apă — soda; și aceste toate dintr'o suflare.

28 de ani în lăgân. Într'o mahală a Vienei a murit în zilele trecute o fată-monstru, care dela ziua nascerei până la môrta a zăcut tot în lăgân. Nenorocita ființă s'a desvoltat încâtva în partea superioară a trupului, dar dela brâu în jos a ramas tot așa de măruntă și prizărită ca în ziua nascerei.

Prințesa Chimay și Rigó Jancsi, celebra pereche fin-de-siècle, după-ce s'au învechit deja în lumea veche, probéză a face senzație acum în lumea nouă. Frumôsa Clara Ward a fost adevă angajată nu demult la un teatru din New-York, unde pentru un onorariu — spune-se — de 10 mii dollari pe săptămână, va avé să se producă înaintea publicului, arătându-și frumșetea în diferite forme și nuanțe. Țiganul Rigó o va acompănia cu dipla.

Mulțumită publică

Cu ocaziunea seratei literare, dată de „Reuniunea Andreiană pentru meserli și industrie în Sebeș“ în 14/26 Octobrè a. c., au binevoit a contribui pentru fondul acestei reuniuni, Domnii: Simeon Blaju, major c. r. 5 fl.; Simeon Opincar, birtaș 5 fl.; Sergiu Medean, protopop 1 fl.; Florian Rusan, adm. prot. 1 fl.; Dr. Iosif Biaga, profesor 1 fl.; D-na Ana Beu, 2 fl.; Alexandru Dobrescu, protopop 50 cr.; D-sôra Virgilia Tipei, 50 cr.; Vasile Aldea, senator 1 fl.; Ioan Nicôrá, învățător, Dr. Part. Barbu vnot. jud. câte 50 cr.; Zevedeu Mureșan, preot 1 fl.; Dr. Ioan Elekes, medic 1 fl.; V. Cărpinișan, învățător 50 cr.; N. Dura, preot și inv. 50 cr.; Ioan Cărpinișan, învățător 50 cr.; Aug. Dura, învățător 50 cr.; Iuliu Ueveges, contabil 50 cr. Ioan Radu, învățător 50 cr. Dumitru Ivan, 50 cr. Dionisie Ștefu, învățător 50 cr. Ilie Georgescu învățător 50 cr. Nicolae Simulescu învățător 50 cr. Ioan Dăian învățător 50 cr. V. Dobrescu, învățător 50 cr. Ilie Oltean învățător 50 cr. Ioan Tanasă învățător 50 cr. Ioan Langa învățător 50 cr. D-na Leontina A. Roman, 1 fl.; D-sôra Il. Păcurar, 1 fl.; Alexandru Frâncu, învățător 50 cr.; Ilie Tanasă, învățător 50 cr.; Ioan Trónca, 50 cr.; George Petru învățător 50 cr.; Nicolae Trónca învățător 50 cr.; Ioan Chirescu învățător 50 cr.; Nicolae Serbu învățător 50 cr.; Petru Opincar jun. măcelar 50.; Petru Opincar sen. econom 50 cr.; Petru Andronic, măcelar 50 cr.; Ioan Stoicuța, învățător 50 cr.; Teodor Murgău, învățător 50 cr.; Pompiliu Predoviciu, preot 50 cr.; Aron Șerbu, învățător 50 cr.; — Suma totală: 36 fl. 50 cr. Ear d-sôra Letiția Pavel a donat romanul „Dan“ de A. Vlăduț.

Primăscă marinimoșii donatori și pe această cale sinceră mulțumită.

Pentru comitet:

G. Tătar
vice-președinte

I. Pavel
secretar

Notiță literară.

Au apărut următoarele calendare:

Calendarul archidieceșan pe a. visect 1900, edit. tipogr. archidieceșane, 192 pag., anul al 49-lea, preț 30 cr. Cuprinde afară de șematismul bisericeii ort.-orient. române din Transilvania și Ungaria, o biografie interesantă despre M. T. Cicero, poezii, epigrame etc. Il recomandăm în prima linie d-lor preoți și învățători.

Amicul Poporului pe 1900, întocmit de I. Popovici, edit. Krafft, Sibiu 116 pag., anul XL., preț 40 cr., are în frunte excelentul portret al I. P. S. nostru Metropolit Ioan Metianu, o mulțime de ilustrații, poezii, povești, ș. a.

Posnașul, calendar umoristic pe 1900, anul V. Sibiu, edit. Krafft. Preț 36 cr., 80, pag.; multe glume cu spirit și ilustrații potrivite.

Calendarul Săteanului pe anul 1900, anul IX. Sibiu edit. Krafft, 56 pag., preț 17 cr.

Calendarul cu cirile pe 1900, anul CVIII edit. Krafft, preț 25 cr.

Din biblioteca teatrală a „Aurorăi” anunțăm apariția următoarelor piese:

Nr. 1. *Calea dreptă e cea mai bună*, comedie într'un act de A. Kotzebue, localis. de C. Darabant, preț 10 cr. Nr. 2. *Paza măicei sfinte*, dramă în 4 acte localis. de Antoniu Popp, preț 12 cr. Nr. 3. *Otrava de hărcoagi*, comedie într'un act de Antoniu Pop, preț 8 cr. Nr. 4. *Pedepsirea vanității*, dramă într'un act, tradusă din l. franc. de Atanasie Bologa, preț 10 cr. Nr. 5. *Discreția fără voia* comedie într'un act de A. Kotzebue, trad. de C. Darabant, preț 10 cr.

Am mai primit „*Suspin și Zimbire*”, poezii și proză de A. Pop, preț 40 cr.

Tote aceste opuri se pot procura dela tipogr. „Aurora”, A. Todoran, Gherla. De fiecare număr este a se adauge câte 2 cr. porto.

Nr. 579/1899

[227] 3—3

Concurs

În sensul ordinului consistorial dto 22 Septembrie a. c. Nr. 6255 Bis. pentru întregirea parohiei de clasa

a III-a Bărășci cu fiiiile Dumesci și Lungșora, protopresbiteratul Iliei, prin acesta se escrie concurs a treia oră cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Tel. Rom.”

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch dau un venit anual de 421 fl. 42 cr., iar recurenților cu calificățiune mai bună, încât nu ar primi care-va ajutoriu dela stat, li se va da ce se va putea dela Preavener. Con sistoriu.

Concurenții și pot lua informațiuni despre starea acestei parochii la oficiul protopresbiteral sau parochial.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile lor concursuale instruite conform normelor din vigóre la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus-indicat.

Ilia, la 6 Octobrie 1899.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al trac-tului Iliei.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

In **Tipografia archidieceșană**
a apărut:

ACAFTISTUL

Preasantei
Născătoare de Dumneșeu
și
alte rugăciuni

urmate de Sinaxarin pentru tot anul și Păschălie.
Un volum de 368 pagini 8°.

Preț simplu legat . . . fl. —.85
jumătate până . . . „ 1.05
în piele roșie . . . „ 1.25
Ediția fină în piele neagră . . . 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase „ 3.85

Se află de vânzare la

Librăria Tipografiei archidieceșane,
Sibiu.

„Dotățiunea Clerului“.

(Avis preoțimei noastre.)

Este știut, că **articolul de lege XIV. din 1898 des-pre întregirea venitelor parohiale**, intră în valóre cu 1 Ianuarie n. 1899. Corporațiunea noastră supremă bisericească, mări-tul congres național-bisericesc, s'a pronunțat deja pentru acceptarea sumelor de întregire, dacă înaltul guvern al țerei le va pune la dispoziția consistoriilor eparchiale spre împărțire fără condițiuni umiltore pentru biserică și clerul ei. Astfel — fiind timpul înaintat — Consistoriile eparchiale, întrucât nu au făcut deja, vor trebui să facă pașii de lipsă pentru adunarea datelor privitoare la venitele sigure ale singuraticelor parohii, ca astfel să se pótă judeca pe base de date temeinice. Ca să se pótă purcede în chip corespunzător la umplerea datelor de lipsă și să se pótă induce toate fără eventuala păgubire a celor îndreptățiți, este fără îndoială necesar, ca se cunoscă toți parochii,

legea însași,

în toate amănuntele ei. În scopul acesta a tradus dl Dr. **Elie Cristea** acest articlu de lege, pe care îl recomandăm în atențiunea tuturor, pe cari îi privesce. Dar chiar și după regularea generală a ches-tiunei de întregire legea acesta va fi pentru toți oficialii bisericeii de o permanentă necesitate, căci dîlnic se va ivi trebuința de a o consulta. Traducerea a apărut în tipografia archidieceșană și se pôte procura cu preț 20 cr. + 3 cr. pentru porto, atât dela traducător, cât și dela librăria archidieceșană.

Multe dispozițiuni din lege se esplică și lămuresc prin

Instrucțiunea

care de asemenea se află la librăria archidieceșană.

Iară pe lângă acestea aruncă o deosebită lumină asupra acestei chestiuni voluminoasă broșură intitulată

„Dotățiunea Clerului“

de **Ilie Dinurseni**.

apărută asemenea în tipografia archidieceșană. Costă 1 corónă.

Din această instructivă broșură se va putea clerul nostru lu-mina asupra punctelor mai grave din amintita lege și astfel în acti-vitatea sa parochială va putea fi orientat și va putea sci, cum are să purcedă, ca să rămăe și pentru viitor acel factor independent în organismul bisericeii și neamului nostru, dela care toți mai mult aș-tăptă desvoltarea și promovarea intereselor noastre de progres continuu.

NOU! Pro 1900 NOU!

a apărut:

Calendarul

archidieceșan,

neapărat de lipsă pentru fie-care preot și învățător.

Se pôte procura dela

Librăria archidieceșană, Sibiu,

cu preț 30 cr. + porto postal 5 cr.

Câștigul cel mai mare

în cazul cel mai favorabil

[224] 6—8

1.000,000 Coróne.

Consemnarea

tuturor celor 50.000 câștiguri

Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas

1.000,000 Kronen
Speciell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt.

Kronen	
1 Prämie mit	600000
1 Gew. à	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
1 „ „	80000
1 „ „	70000
1 „ „	60000
2 „ „	40000
1 „ „	30000
5 „ „	25000
1 „ „	20000
7 „ „	15000
3 „ „	10000
31 „ „	5000
67 „ „	3000
3 „ „	2000
432 „ „	1000
763 „ „	500
1238 „ „	300
90 „ „	200
31700 „ „	170
3900 „ „	130
4900 „ „	100
50 „ „	80
3900 „ „	40
2900 „ „	40
50,000 Gew. u. Pr. Im Betrage	13.160,00

In curând începe a cincia mare loterie de clase reg. ung. Ea conține

100,000 și **50,000**
losuri originale și câștiguri în bani

așadar jumătate din losuri trebuie să fie trase conform specificărei alăturate și prospectul de câștig este enorm de mare.

În total vin treisprezece milioane 160.000 coróne spre decideră sigură. Cel mai mare câștig în cazul cel mai favorabil

Un milion coróne.

Binevoitoare comande urgente de losuri originale cu preț original stabilit după plan

pentru un întreg los original I. classă fl. 6.—

„ o jumătate „ „ I. „ „ 3.—
„ un pătrar „ „ I. „ „ 1.50
„ o optime „ „ I. „ „ —.75

se expedeză cu rambursă sau pe lângă trimiteră înainte a sumei. Liste oficióse se expedeză după tragere, planuri stau la dispoziție gratis. Tragerile se efectuesc publice sub supravegherea guvernului reg. ung.

Ne rugăm pentru comande cel mult până la

16 și 17 Novembre a. c.

în care di se ține și tragerea, direct la

A. Török & Co.

colectori principali

ai loteriei de clase reg. ung.

Budapesta. V. Waitznerring 4/a.

Multe și forte mari câștiguri am solvit noi prea stimatilor nostri clienti și anume în timp scurt preste două milioane coróne.

Scrișore de comandă de tăiat.

Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Ersuche um Zusendung von.....Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von fl..... } ist per Nachnahme zu erheben. } Was nicht gewünscht folgt durch Postanweisung. } bitte zu durchstreichen

Genaue Adresse.